

Nr 11.*Första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande i anledning av väckt motion om åstadkommande av en effektiv personalvård inom den statliga administrationen.*

I en inom första kammaren väckt, till dess första tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 230, ha fröken *Osvald* och herr *Petersson, Emil*, hemställt, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla, att undersökning verkställas i syfte att få till stånd en effektiv och för de olika statliga myndigheterna lämpad personalvård.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

En inom andra kammaren väckt likalydande motion, nr 292, har hänvisats till dess andra tillfälliga utskott, som inhämtat yttranden över motionen från statskontoret, generalpoststyrelsen, järnvägsstyrelsen, telegrafstyrelsen, Industriförbundet, Landsorganisationen (LO) och Tjänstemännens centralorganisation (TCO).

Av dessa yttranden har utskottet tagit del.

Statskontoret förklarar, att behov kan föreligga av särskilda befattningshavare för handhavande av personalvårdande uppgifter vid större verk och myndigheter, men att i den mån personalkonsulenter ej redan finnas anställda, frågan lämpligen kan prövas för varje myndighet utan föregående utredning. Vid mindre institutioner kan det vara tveksamt, om särskilda personalkonsulenter äro behöfliga. I nuvarande läge bör en ytterligare ökning av antalet statsanställda undvikas. Kontoret avstyrker motionen.

Generalpoststyrelsen redogör för de åtgärder, som inom postverket vidtagits. Vid bankavdelningen finnas för närvarande en personalkonsulent och en biträdande sådan samt två hemsystrar. Frågan om utökning av verksamheten är aktuell. Anordningarna ha visat sig vara av stort värde.

Järnvägsstyrelsen framhåller, att för statens järnvägars del behov av personalkonsulenter i regel icke synes föreligga. För Stockholm har företagsnämnden dock upptagit frågan om anställande av personalkonsulent, och styrelsen överväger att genomföra anordningen. Styrelsen anser, att särskild utredning icke är erforderlig.

Telegrafstyrelsen har anställt särskild personalkonsulent i Stockholm och Nynäshamn samt överväger att anställa sådan i Göteborg och Malmö. I Stockholm finns dessutom hemsyster till förfogande. I Västerås har försök gjorts att anlita kommunalanställd person som socialkurator. Försöket har slagit väl ut. Styrelsen redogör vidare för andra åtgärder för ökad trivsel, vilka vidtagits. Styrelsen anser, att formerna för personalvården böra växa fram successivt och icke uniformt regleras.

Industriförbundet uppger, att erfarenheterna inom industrien av systemet med personalkonsulenter ha varit goda. Förbundet redogör för de olika uppgifter, som ålegat personalkonsulenterna.

LO överlämnar yttrande från Statstjänarekartellen och ansluter sig till däri gjorda uttalanden. Denna kartell anser, att man icke inom den statliga verksamheten i större mått än på andra håll försummat att medverka till åtgärder för samarbete, trygghet och trivsel för de anställda. Personalkonsulenter kunna ha sitt berättigande vid stora arbetsplatser med framför allt yngre kvinnlig personal men i övrigt finnes knappast något utpräglat behov. Lika god personalvård kan åstadkommas på annat sätt, såsom genom företagsnämnder o. d. Utredning anses icke erforderlig.

TCO anför, att de statliga verken icke genom att förbise personalvården böra göra det svårare att konkurrera om arbetskraften. Det gäller framför allt de större verk, som sysselsätta kvinnlig biträdespersonal. *TCO* anser därför den föreslagna undersökningen önskvärd.

Utskottet delar motionärernas uppfattning om angelägenheten av att man inom de statliga verken och myndigheterna på bästa sätt vårdar sig om personalen och finner det lämpligt att personalvårdsorgan upprättas, där förutsättningar och behov föreligga. Goda erfarenheter av införandet av en ordnad personalvård förefinnas. Särskilt i fråga om arbetsplatser med stor kvinnlig personal torde det — som erfarenheterna från vissa verk visa — vara lämpligt att personalvårdsorganisation införes. Det synes emellertid icke vara behövt att statsmakterna vidtaga särskilda åtgärder här för, enär hinder icke finnas för verken och myndigheterna att på eget initiativ föranstalta om införandet av personalvårdsorganisationer. De anställda ha genom sina fackliga organisationer eller genom de numera införda företagsnämnderna möjlighet att härvidlag framföra sina önskemål, och utskottet utgår ifrån att vederbörande verksledning tar all möjlig hänsyn till dessa. Särskild utredning i motionens syfte synes därför icke vara behövt. Utskottet får därför hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon första kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 27 april 1949.

På utskottets vägnar:

JOHN SANDBERG.

Närvarande: herrar Sandberg, Andersson, Gustav Emil, Nilsson, Ernst Hjalmar, Larsson, Arrhén, Widner, Weiland och Damström.